

Abonnement pour un an
300 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

" IDJTIHAD ", Constantinople

Téléph. St. 865

XXIème ANNÉE

1 Février 1926 — No 497

الاجتهاد

|| IDJTIHAD ||

علمی ، ادبی ، اقتصادی مجموعه

آبونمان : سنه لکی [۲۴ نسخه]
تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳ ، اعلا کاغدایسی ه لیرادر .

اداره خانه سی :

جفال اوغلنده « اجتهاد نهوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی برنجی سنه

نومرو ۱۹۷ - ۱ شباط ۱۹۲۶

اجتماعی ستون :

دین و تربیه وجدانیه

کیمک اولورسه اولسونه ، شکل
نشریه کوره ، مائنده و غایه منده
عبدالله جودت مشترکدر . اونک
ایچونده بالکد سزه صوربورم ضابطه
و جبرانیده ، تربیه و جبرانیده
مقصود نه در ؟

بونی یا (امپراطور) ده باخود
بالکد با قارشی لطفاً بر مکتوبه شرح
و ایضاح ابریکز و دالها قارانیبر
حال قبولوکز .

نه لره تماس انک استدیلمکی
بالطبع آکلادیکز ...

پک عزیز و قدسی دوستم ناجی پاشانک امرینی باباجانم .
قارئلرمدن ، بلکه ، بر چوغنده عینی استیضاح آرزوی
بلیرمشدر . ناجی پاشا کیی دوشونمش اولانلرده جواب
ویرمش اولماق ایچون شرح و ایضاح لیری (اجتهاد) ک
حقیقه سی اوزهرینه قویورم .

آمریقای شمالی حکومت متحده سنک ریسی (قولیج)
نطقنده قانون لک بین البشر حسن معاشرتی تأمین دن حاجز
اولدینی کیی ، علوم و فنونکده خیره آلت اولدینی قادار

نجابت و نزاهتک مشخص بر
دوستم اولان ناجی پاشادن بر مکتوب
آلیورم . صاف و صمیمی دوستلغی
اظهار و افاده ایدن بر قاچ التفات
سطرلرندن صوکره عیناً شونلری
یازیور :

« ... سزکده اسکیرده بری هم
معارضه هم موافق ؛ سعه بر قیده
موجود ایکی قوت کیی دیمه حکم ،
چونک سزه قارشی ده ، تشیه
قارشی ده ، کنری حسابمه ، خبر -
ناشاملور اولور ؛ لکن هم معارضه
هم موافق ، هر شکل و سببده بو

بولوردر . آنجاو بو حال ۳۶ سزدنبری مقابل محبتی ،
صرمتی ، امنیتی ، سالب اولامشدر . قلبی بوقلیورم دائماً
تأیید ایتمشدر .

بو عریضه ده مقصد هم تشکر لیمی و بو جسر می
تقدیرم و تشکر اتمک هم ده ۱۹۴ نومر اولوصوک (امپراطور)
۳۸۲۲ ، ۳۸۲۳ نجی صحیفه لرنده ترجمه سی نشر اولوانه
نطقه دائر بر فکر صورم و آلفقد . نطقک ترجمه سی

مسلماناندره کوروله جک ، ثروت ورفاه تحصیلنه و فقردن تباعده اهتم مسلمان دن زیاده غیرمسلمانده کوزه چارباچاق . برملتک دینی ، اعمال و معاملاننده عامل و حاکم اولان اعتقادلدر . بز مسلمانلرک روح و وجدانزده حکم سورن اعتقادلرک بزى نه درکله و نه ادراکاره ایندیرمش اولدینی میدانده در . سلیمان دده ، شائی مسلمانلنی یعنی مسلمانلرک حیاتنده یاشایان مسلمانلنی شعورلو و یاشعورسز اولاراق « مولود شریف » نده اجمال ایتشدرد . مسلمانلر اونک آغزیه حضرت محمد

امتک اولدیغیز نعمت یتیر .

دیور . حالبوکه حضرت محمد ویالاعلی التعمین منور بر پیغمبر بوکون دیر یاسه کنندیسنک امتی بولونمائی ، بو عصرده ، بر نعمت کافیه کورنلردن ایکره نیر . بو کلمه یی فضله شدیدویاغلیظ کورمه یک : حضرت جامی دکلیدر ، که پیغمبره خطاباً .

دیه زار دیری آراست

دیری آراسته دیر ایت

بس که فرودن بر او برک و ساز ،

کرتوبیتی شناسیش باز !

دیه بیلمشدر .

برکز الله دیر شوق الله لسانه

دوکولور محمد کناه مثل فزانه .

یتتی قادارمفسد اخلاق بر پره نسیب بولماق قولای دکلدر . حالبوکه بز مسلمانلر ایام سعیده و مبارکه مزده بوعقیده یی بیوک تشریفات دینه آره سننده دیکلر و روحزه سیندیریرز . بونک معناسی : « جان یاق ، خرسزلق ایت ، عرضه دشمن اول ، فقرایی نه ، یالانخیلق ایت ، صاف آداملری دولاندر ، ظلم ایت ، آلکدن کلرسه آص ، کس صوکره بر کره شوق ایله « الله ! » دی ، بتون کنه لارک ، صوک بهارده صارارمش و دوکوله یه آماده یاپراقلرک ، روز کار تأثیریه دوکولدوکلری کبی دوکولور و سن پیر و پاک اولاراق اورتیه چقارسین و ایتدکلریکک جمله سی یانکه کار قالیر » دیمکدن باشقا بر شیمیدر ؟

آلت شر دخی اولدیغنی و بناء علیه جمعیت بشریه نك ، قانونله تأمین ایدیه مه بن انتظام و نظام اخلاقیسی آنجاچ « دین » سایه سننده تأمین اولوناجانی سویه مشدر . بن Religion دین « کله سی یرینه » تربیه وجدانیه « کله لری قویدم ؛ نیخون دین کله سنی قوللانمادم ؟ آ کلاماق ایسته نیلن و آ کلاماده فائده شامله بولونان نقطه بودر : بو نکته یی بر کره داها افکار عمومیه حضورنده شرح ایتک وسیله سنی ابداع ایتش اولدیغندن دولای مقدس و قدیم آرقداشم ناجی باشایه چوق تشکرا ایتمه لی یم . کله لرک قیمت ومدلوللری عصر دن عصره ، دور دن دوره ، قوم دن ، قومه ، عرق دن عرقه دکلشیر . آمریقاده « دین » کله سنک معنا و قیمتی فرانسه ده کی ، ایتالیا ده کی ، تورکیاده کی ، عربستانده کی قیمت و معنا- نك قطعاً عینی دکلدر . لاتین حریثیه حرثانمش اولان قوملر . قوجه آمریقای شمالی رئیس حکوماتنک آغزنده بو « دین » کله سنی مطلقاً بر آزانامحل کورورلر ؛ چونکه دین تلقیسنک آمریقای لرحه نه ماهیت و قیمته اولدیغنی بیلمزلر . بزده دین تلقیسی آمریقاده کی تلقیسنک عینی اولسه یدی آمریقا رئیس جمهورینک تلفظ ایتش اولدیغنی Religion کله سنک « دین » کله سیله یاپیلمش اولان ترجمه سنی ابقا ایتمکده تردد ایتزدرد . مترجمک مساعده سی ایله دین کله سی یرینه « تربیه وجدانیه » کله لری قویدم ؛ دینلرک قیمتی آنا کتابلرنده مسطور پره نسیپلرنده دکل ، شائی حیاتده کی تجلیاتنده مکین در . بالخاصه شرقده ، بوکون دین بر علم اخرویدر و بزده کی تأثیرات حاضرده سی اعتباریه دین مخرب دنیادر . بر دینک قیمتی سالکلرینه تأمین ایتدیکی سعادت ، رفاه ، و اخلاق فاضله ایله اولچولمک اقتضا ایدر . دینک ، اساس کتابلرنده ، ایسته دیکی قادار اخلاق فاضله پره نسیپلری بولونسون ، ایسته نیلدیکی قادار دیوارلرمزه « النظافة من الايمان » ، « طاب العلم فريضة على كل مسلم و مسلمة » ، « الكاسب حبيب الله » ، « الفقر سواد الوجه في البازين » ، « وليس للانسان الاماسی » الخ عبارهلری ، لوحلر حالنده دیوارلرمزه آویلسین . . یینه نظافت مسلمان محله لرنده دکل غیرمسلمان محله لرده بولور نمایه دوام ایده جک ، علمه اعتنا مسلمانلردن زیاده غیر

طلبه‌سی اولان بو خانم وافندیلرده اک کوچوک بر عصیان حرکتی کورمه‌دم . بر دفعه‌ده « تورک قادینلر برلکی » مرکزنده « یارینکی تورک قادیننک عملی و فکری حیاته رولی » موضوعی اوزهرینه بر قونفرانس ویردم . مسلمانلنک شکل حاضرینه متوجه بر ملاحظه تنقیدی بی افاده ایدرکن اک اوک صیره‌ده اوطوران بر خانم قیز طرفندن شدتله اعتراضه معروض اولدیغی کوردم؛ ختامنده ، شدتله آلفیشلانان بوقونفرانس بویله بر حادثه ایله مجروح اولدی . آمریقالی آلمیات طلبه وطالباتی سامعلرمدن بویله بر فورانه شاهد اولماک اک کوچوک احتمالی موجود اولمادی . بونلر کتابده اوقونمش شیلر دکل یاشانیلمش و حیاتدن آلمش وثیقهلردر . آمریقاده دین، دنیای اعمار و احیا و انسانی مسعورد ایتک خصوصنده کی مفیدی نقطه نظرندن درپیش و تعظیم اولونور . بزده دین « دنیا بر لاشه‌در اونا طالب اولانلر کوپکلدر » دیمک اولان « الدنیا جیفه و طالبها کلاب » نغمه‌سیله یاشار . بانا، جانم بو حدیث صحیح دکلدر ، کلام کبارده دکلدر ، دیه‌جکسکر بن کمال تلفله جواباً دیه‌یه مجبورم ، که هر نه اولورسه اولسون مسلمانک روحنده یاشایان بودر . ایران ، هندستان ، خیوه ، بخارا و حتی تورکستان مسلمانلری حالا

« دین و دنیا نقیض یکدکدرند »

هرجا دین بود درم نخرند »

دیمکده بر دوامدرلر . بتون مسلمان مملکتلرینی سترایدن ایصسزاق ، خرابلر ، فقر ، سفالت ، مبزول مزارلقلر بونک بویله اولدیغنه پریشان و کریان شاهدلدر .

(بغداد) و (اندلس) مدینتلرینک اجتماعی و فکری عامللری چوقدنبری آرتق موجود دکلدر .

مسلمان شرقک بوسقوط و خسراننده دیکر عامللرکده یولوندیغنی بیلمز دکلر ؛ فقط بو عامللردن هیچ‌بری ، تلقی مشئومیه ، دینی عامللر قادر قدرت تنزیل و تخریه مالک دکلدر ؛ دین تلقیسی تنزیل رینه‌اعلا و تخریه بدل تعمیر ایدیجی بر سحیه و قدرت اکتساب ایتمه‌دیکجه و طادینی دکیشدیرمه‌دیکجه آدینی - شرقده آجکاک مهلاک اولماقده دوام‌ایده‌جکدر بناء علیه‌تورک منابع نوری ، تورکه خرافه‌دن منزیه یکی بر حاکمه وجدان یاراتمایه دعوتلیدر .

7 کانون ثانی 1926 عبداله هودت

تربیه وجدانیه مقرون اولمایان « دین » ک الاهی ، « شدیدالعقاب » صفتیه ، معاصیدن انسانی تحذیر ایدرسه ، « غفور الرحیم » صفتیه‌ده معاصی اجراسنه قاپی آلایلدیکنه آحیق بر اقیز . اللهه معتقد ، متدین فقط تربیه وجدانیه‌سی مفقود روحلر :

کناهاکاری من بانک الکریم ! زند

دیه نعره آتاراق نه یامان ون ایمان ایشلر یاپارلر ! دینک ضابطه وجدانیه‌کی فهم عامه‌ده ایشته بویله مشکوک و معلولدر و عامیانه تعمیرنجه اییله قویویه اینیلمز .

محترم آرقاداشم ناجی پاشاده یاشایان و یاشاتان دینک ، باشم ، کوزم و قایم اوزره یری واردر و بویله بر دین ایله متدین اولدیغمک اک قاطع برهانی ناجی پاشا ایله ناسمه‌دنبری، جان و وجدان قارداشی اولماقده دوام ایتمش و مادام‌الحیات بویله دوام‌ایده‌جک اولمازدر . دینلرمزه ، کندیشی نه اسم و یریرسه و یرسین اونک‌ده بنمده دینز بردر و فضیلت ، اخلاص و صمیمیت دینلدر :

صمیمیت ! سنین بنم بنم باخورد اطارم ،

ای هر دینده دینلیری دینراسه یایانه هیمانه !

یوزلر اضراسی آتیدر ارب اولور بر عمامه

همانه درستمدر اضراسی ایله بانادشمن اولاره همانه .

دیدیکم وقت بو دین اخلاص و صمیمیتی تسجیه ایتمک ایسته‌مشدم ؛ پک سوکیلی و یوکسک قارداشم ناجی پاشایه و اونک کیبی دوشون قارئلر مه تکرار ایدرم ، که بزده‌اعتنا و محافظه لایق دین یوقدر و اصول داخلنده یریلا جک بر « تربیه وجدانیه » سایه‌سنده ملتیزی، دینک بومعنا قیمتدار یله ، دیندار قیلماق وظیفه‌عالیه‌سی حضورنده یز . کچن سنه روم ایلی حصارنده ، آمریقالی دوستلرمدن M. Goodsell ک اظهارایتدیکی آرزو اوزهرینه ، آلمیات ولسان مکتبی طلبه‌سنه ، ارکک قیز و خانم و اکثری 20 ، 30 یاشلرنده آمریقالیلردن متشکل برسامعلر حضورنده (عمر خیام) حقنده آلتی یدی قونفرانس ویردم . (عمر خیام) ک مشرب و فلسفه‌سی معلوم ؛ بونلری شرح وایضاح ایدرکن سامعلرک سیالرینی تدقیق ایتدم . آلمیات